

Українська мова. 6 клас

Підручник. Заболотний О.В, Заболотний В.В. “Генеза”2014

Підготувала

Самісько Олена Володимирівна
учитель української мови та літератури
Краматорської ЗОШ № 5

Тема : Іменники, що мають форми тільки однини або тільки множини.

Мета: поглибити знання учнів про число іменників, вчити визначати іменники, що вживаються тільки у формі однини чи тільки у формі множини, доцільно вживати їх у мовленні; розвивати логічне мислення, збагачувати словниковий запас; виховувати любов до рідного слова

Тип уроку: вивчення нових знань

Обладнання: ілюстрації, плакат з віршем, картки з завданнями, підручник.

Перебіг уроку

I. Організаційний момент.

Добрий день, друзі!

Запрошую всіх на урок.

Будемо дружно працювати,

Досліджувати, спостерігати.

II. Актуалізація опорних знань

1. Гра “Словесні аналогії”. (Знайти четверте зайве. Пояснити свій вибір)

1. Блискавка, радість, Дніпро, селище. (Дніпро-власна назва)

2. Поет, письменник, писати, письмо. (Писати дієслово)

3. Собака, кішка, синичка, лисиця. (1варіант: синичка-пташка,
2варіант: собака ч.р)

4. Студент, діти, товариство, гарбуз. (товариство-збірне поняття)

2. Мовний диктант із взаємоперевіркою “ТАК -НІ”

1. Іменник відповідає на питання хто? що?

2. Тюль — це іменник чоловічого року.

3. Іменник має тільки чоловічий рід, жіночий та середній.

4. Іменник мрець належить до істот.

5. Листоноша — іменник жіночого роду.

6. Лялька — загальна назва.

7. У словосполученні **злий собака** правильно узгоджені слова.

8. Хоккайдо —острів чоловічого року

9. Іменник в реченні - тільки головний член речення.

10. Донеччина — власна назва.

11. Іменник студенти означає збірне поняття.

12. Іменник згряя належить до неістот.

III. Вивчення нового матеріалу

1. Повідомлення теми, мети уроку. Мотивація

- Сьогодні на уроці ми поширимо знання про число іменників.
- Як ви думаєте, для чого нам потрібно поглиблювати знання з цієї теми?

2. Спостереження над визначенням числа іменників.

- Пригадаймо, якого числа можуть бути іменники?
- Які питання можна поставити до іменників, що стоять у формі однини? (**Він** чий? **Вона** чия? **Воно** чие?)
- Які питання можна поставити до іменників, що стоять у формі множини? (**Вони** чий?) Читання поезії, співвідношення предметів.

КОЛИ ОДНА — ЦЕ ОДНИНА:
ПАРТА , ДОШКА, БУЗИНА.
В МНОЖИНІ - ВОНИ МОЇ:
КНИЖКИ, ПАРТИ І КРАЇ



2. Робота з таблицею

Спробуємо проаналізувати й заповнити таблицю.

- У якій формі числа стоять іменники ялинка, вікно?
- Чи можна їх поставити у формі множини?
- У якій формі числа стоїть іменник метелики?
- Чи можна його поставити у формі однини?

Форма однини	Форма множини	Форма тільки однини	Форма тільки множини
ялинка	ЯЛИНКИ		САНИ
вікно	ВІКНА	МОЛОКО	ОКУЛЯРИ
МЕТЕЛИК	метелики		

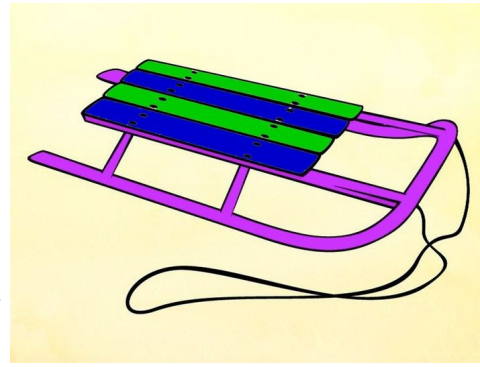
- Послухайте загадки, відгадайте та поміркуйте, у які стовпчики таблиці ми запишемо слова- відгадки ?

- 1.І поживне, і смачне,
Біле, пінне, запашне.



Залюбки малята п'ють,
Здоровенькими ростуть.

2. Два скельця, три дужки - на ніс і на вушки.
3. Улітку відпочивають, а взимку дітей катають.



- Яке питання можна поставити до слова молоко? (Воно чие?)
- Слово стоїть у формі однини чи множини?
- Чи можна його поставити у формі множини?
- Який можна зробити висновок? (якщо слово не можна поставити у формі множини, його не можна порахувати — воно вживається у формі тільки однина.)

Іменники сани, окуляри стоять у формі множини, але ми не можемо поставити їх у формі однини. Висновок: це тільки множина.

- Як ви думаєте, чому іменники сани, окуляри не можна поставити в однині? (назва предметів парної будови)
- Які ви можете назвати ще іменники парної будови?

3. Робота в групах (діти об'єднуються в чотири групи, кожна виконує завдання, звітує про свої спостереження)

Розділіть слова на дві групи, визначте, що означає кожна група іменників, в якій числовій формі вона стоїть.

Картка №1

Джинси, студентство, штани,
бриджі, волосся, дітвора, шорти,
людство, панталони

Картка №2

Консерви, дріжджі, ручка,
макарони, альбом, олівець,
солодоці, вершки, ласоці.

Картка №4

Кущі, труднощі, дерева,
гриби, задрощі, радощі,
хащі, веселоці, трави.

Картка №3

Черкаси, олія, олово, Бровари,
Карпати, пісок, Афіни, залізо, Прилуки.

Висновок 3 групи: олія, олово, пісок, залізо — іменники, що означають речовини, вони мають форму тільки однини. Не можна утворити множину. Черкаси, Бровари, Карпати, Афіни, Прилуки — географічні назви. Вони мають форму тільки множини.

Висновок 2 групи: іменники, що означають продукти, стоять у формі тільки множини. Іменники, що означають шкільні предмети стоять у формі однини, тому що ми можемо підібрати множину: ручка — ручки, олівець - олівці.

IV. Закріплення вивченого матеріалу

1. Робота з підручником

Опрацювання параграфа 26 стор. 89

Виконання вправи 222 стор.90.

2. Робота в парах.

Виправити помилки у словосполученнях, з кожним скласти речення.

Стара мебіль. Один черевик. Відчинена дверь.

V. Рефлексія. Самооцінювання

- Яку оцінку ви поставили б собі за участь на уроці?

VI. Підсумок уроку

1. Мікрофон

Що нового дізналися на уроці?

Що для вас було найцікавішим?

2. Слово вчителя.

Ви сьогодні молодці, діти. Усі добре працювали. Але слова, у яких сьогодні ми визначали число, мало записати: їх треба повторити та запам'ятати, щоб збагатити свої знання.

VII. Домашнє завдання

1. Скласти розповідь у науковому стилі про число іменників та використання їх у мовленні. Навести приклади.

2. Вправа № 225 стор. 90,91